

Súd: Okresný súd Čadca
Spisová značka: 5C/260/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5113217614
Dátum vydania rozhodnutia: 18. 02. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Anna Plichtíková
ECLI: ECLI:SK:OSCA:2016:5113217614.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Č a d c a sudkyňou JUDr. Annou Plichtíkovou v právnej veci navrhovateľa CD Consulting s.r.o., Politických vězňů 1272/21, Nové Město, 010 00 Praha 1, IČO: 264 29 705, zast. Advokátskou kanceláriou Fridrich Paľko, s.r.o., Grösslingova 4, Bratislava, IČO: 36 864 421 proti odporcom v rade X/ E. Č., X.. XX.XX.XXXX, R.F. XXX, XXX XX R., X/ H.. V. Č., X.. XX.XX.XXXX, R.F. XXX, XXX XX R., X/ H.. C. Č., X.. XX.XX.XXXX, R.F. XXX, XXX XX R., X/ H.. R. Č., X.. XX.XX.XXXXX, R.F. XXX, XXX XX R., odporcovia v rade 2/ až 4/ zastúpení zákonným zástupcom E. Č.U., X.. XX.XX.XXXX, R. XXX, XXX XX R. (právní nástupcovia po R. Č.F., B.. XX.XX.XXXX, X. L. R. XXX, XXX XX R.), v konaní o zaplatenie 286,00 € s príslušenstvom. takto

rozhodol:

I. Návrh z a m i e t a.

II. U r č u j e zmluvnú podmienku v článku 17 všeobecných podmienok úverovej spotrebiteľskej zmluvy č. 5851085 zo dňa 4.3.2009 uzavretej medzi veriteľom Pohotovosť, s.r.o., Bratislava a dlžníčkou R. Č. o dojednaní vyplňacieho práva zmenky veriteľom z a n e p r i j a t e ľ n ú zmluvnú podmienku v celom rozsahu a pre neprijateľnosť z a n e p l a t n ú zmluvnú podmienku v celom rozsahu.

III. Konanie z a s t a v u j e v časti týkajúcej sa zaplatenia zmenkového úroku vo výške 0,19 % denne zo sumy 286 € od 26.2.2010 do zaplatenia.

IV. Odporcom náhradu trov konania n e p r i z n á v a.

V. Navrhovateľ j e p o v i n n ý zaplatiť Slovenskej republike na účet Okresného súdu v Čadci súdny poplatok za odvolanie vo výške 17 € v lehote do 3 dní od právoplatnosti rozsudku.

odôvodnenie:

Dňa 28.3.2013 podal navrhovateľ CD Consulting, s.r.o., IČO: 264 29 705, Praha 3, Česká republika návrh na uplatnenie pohľadávky podľa článku 4 ods. 1 Nariadenia Európskeho parlamentu a Rady ES č. 861/2007, ktorým sa ustanovuje európske konanie vo veciach s nízkou hodnotou sporu. Podmienky sú splnené. Navrhovateľ je obchodnou spoločnosťou na území Českej republiky a odporca je fyzickou osobou na území Slovenskej republiky - ide o cezhraničný spor, ktorého hodnota nepresahuje 2 000,00 € bez príslušenstva, čo je v súlade s článkom 2, 3 nariadenia č. 861/2007.

Návrh je návrhom zo zmenky zo dňa 04.03.2009 (čl. 4 spisu). Neúplná (blanko) zmenka na rad je vystavená v prospech spoločnosti Pohotovosť, s.r.o., IČO: 35807598, Pribinova 25, 811 09 Bratislava. Vystaviteľom zmenky je právny predchodkyňa odporcov R. Č.. Zmenka bola vystavená k spotrebiteľskej zmluve č. 5851085. Číslo úverovej zmluvy je uvedené priamo v obsahových náležitostiach zmenky na

čl. 4 spisu. Navrhovateľ úverovú zmluvu k návrhu nepripojil. Zo zmenky vyplýva právo navrhovateľa na zaplatenie zmenkovej sumy 286,00 € a zmenkový úrok 0,25% denne od 26.02.2010 do zaplatenia.

Spoločnosť Pohotovosť, s.r.o., Bratislava, IČO: 35807598 indosovala spornú zmenku na nadobúdateľa - navrhovateľa CD Consulting s.r.o., IČO: 264 29 705, Praha 3, Česká republika.

V nadväznosti na § 152 ods. 2 OSP a § 153 ods. 2 OSP je súd viazaný návrhom, že predmetom sporu je právo na zaplatenie dlžných súm na základe zmenky. Dôkazným bremenom navrhovateľa bolo preukázať formálnu platnosť zmenky, na základe ktorej právo na zaplatenie uplatnil. V konaní navrhovateľ žiada zaplatiť zmenkovú sumu 286,00 €, zmenkový úrok 0,25% denne, 6% úrok z omeškania ročne zo zmenkovej sumy, zmenkovú odmenu 1/3 percenta zmenkovej sumy, teda 0,95 € a náhradu trov konania.

Súd vykonal dokazovanie v súlade s článkom 7 ods. 1 písm. b), s článkom 9 ods. 1 - 3 nariadenia č. 861/2007, oboznámením návrhu, porovnaním zmenky v tomto konaní so zmenkou v exekučnom konaní vrátane spotrebiteľskej zmluvy, k zabezpečeniu ktorej bola zmenka vystavená, oboznámením pripojenej fotokópie exekučného spisu sp. zn. 16Er/696/2010. Originál exekučného spisu súd pripojil len na zabezpečenie fotokópií, aby nespôsobil prieťahy v exekučnom konaní a nedal tým dôvod na podanie žaloby na náhradu škody za nesprávny úradný postup (prieťahy v konaní).

Z vykonaných dôkazov mal preukázaný nasledovný skutkový stav, z ktorého vyvodil nasledovné skutkové a právne závery.

Z exekučného spisu 16Er/696/2010 zistil, že úverová spotrebiteľská zmluva uvádzaná v zmenke čl. 4 spisu 5C/260/2013 pod č. 5851085 (čl. 5 exekučného spisu) bola uzavretá medzi spoločnosťou Pohotovosť, a.s., Bratislava a odporkyňou dňa 04.03.2009 na poskytnutý úver 200,00 €, navýšený o poplatok 196,00 €, spolu 396,00 €. Dlh mala právna predchodkyňa odporcov zaplatiť v 12 splátkach po 33,00 €. V úverovej zmluve nie sú uvedené úroky z úveru, ani RPMN, ani rozpis splátok. Neoddeliteľnou súčasťou úverovej spotrebiteľskej zmluvy sú všeobecné podmienky. V článku 17 všeobecných podmienok úverovej spotrebiteľskej zmluvy zmluvné strany dohodli:

Dohoda o vyplnení zmenky: „Na zabezpečenie peňažného záväzku dlžníka ako vystaviteľa zmenky (ďalej aj ako vystaviteľ) vyplývajúceho z tejto úverovej zmluvy voči veriteľovi ako remitentovi (ďalej aj ako remitent) vystavil vystaviteľ zmenku, v ktorej nie je uvedená zmenková suma a dátum začiatku úročenia zmenkovej sumy. Zmluvné strany sa dohodli, že zmenkovú sumu vyplní na zmenke remitent najskôr v deň, kedy sa v zmysle bodu 4 týchto podmienok stane celý dlh splatný okamžite, to je, keď dlžník neuhradí včas 4 po sebe idúce splátky, prípadne uhradí len časti splátok alebo neuhradí včas poslednú alebo časť poslednej splátky. Zmenková suma bude pozostávať zo sumy všetkých peňažných nárokov veriteľa voči dlžníkovi, ktoré veriteľovi vzniknú ku dňu vyplnenia zmenky. Dátum začiatku úročenia zmenkovej sumy vyplní na zmenke remitent tak, že ním bude deň, kedy sa v zmysle bodu 4 týchto podmienok stal splatný celý dlh.“

Obsahovým znením článku 17 všeobecných podmienok úverovej spotrebiteľskej zmluvy mal súd preukázané, že ku dňu uzavretia úverovej spotrebiteľskej zmluvy, teda ku dňu 04.03.2009 a ku dňu vystavenia zmenky v totožný deň 04.03.2009 v zmenke nebola uvedená zmenková suma 286,00 €, ani splatnosť zmenkového úroku 0,25% denne. Uvedené údaje mal vyplniť jednostranne remitent, najskôr v deň, kedy sa podľa bodu 4 zmluvy stane splatný celý dlh, to je, keď dlžník nezaplatí včas 4 po sebe idúce splátky, resp. zaplatí ich len z časti. Zmenková suma mala pozostávať zo sumy všetkých nárokov veriteľa voči dlžníkovi, ktoré veriteľovi vzniknú v budúcnosti ku dňu vyplnenia zmenky. Dátumom začiatku úročenia zmenkovej sumy mal byť dátum zhodný s dňom, kedy sa podľa všeobecných podmienok stane splatným celý dlh a tento dátum taktiež mal byť vyplnený v budúcnosti remitentom.

Tým mal súd preukázané, že sporná zmenka je neúplná zmenka - blankozmenka, ktorú jednostranne v neprítomnosti dlžníka vypísal veriteľ spoločnosť Pohotovosť, s.r.o., Bratislava, ktorý ju následne previedol (indosoval) na navrhovateľa. Súdom mal preukázanú vedomosť navrhovateľa o kauze zmenky ako zabezpečovacieho právneho úkonu k úverovej spotrebiteľskej zmluve. Táto informácia mu bola známa priamo z obsahových náležitostí zmenky, kde je číslo úverovej spotrebiteľskej zmluvy uvedené.

Pri nároku, ktorého základ tvorí právo zo zmenky, súd nemá právo skúmať kauzálny nexus, skutkový a právny základ zmenkového vzťahu, pokiaľ nemá jednoznačne preukázané, že skutkovým a právnym základom zmenky je spotrebiteľská zmluva, pri ktorej súd je povinný z úradnej moci skúmať a vyhodnocovať neprijateľné zmluvné podmienky, ktoré by mohli poškodiť spotrebiteľa. Opačným výkladom by veriteľ Pohotovosť, s.r.o., Bratislava za pomoci navrhovateľa takýmto postupom obišiel kogentné ustanovenia zákonov o ochrane spotrebiteľa. Takým postupom v rámci zmenkového konania by vymohol od spotrebiteľa aj plnenie na základe neprijateľných zmluvných podmienok. Takým postupom by bola znemožnená súdna ochrana spotrebiteľa a jeho práv z úradnej moci zo strany súdu. Po indosovaní zmenky spotrebiteľ nemôže poukázať na nekalé zmluvné podmienky.

Z uvedených dôvodov súd považoval za nevyhnutné zistiť, či základom zmenkového vzťahu je spotrebiteľský vzťah, či zmenka vznikla zo spotrebiteľskej zmluvy, resp. na zabezpečenie nárokov veriteľa zo spotrebiteľskej zmluvy.

Súd mal jednoznačne preukázané, že v tomto prípade zmenka bola vystavená ako zabezpečovací právny prostriedok k spotrebiteľskej zmluve. Taký záver mal preukázaný tým, že samotná zmenka (čl. 4) obsahuje číslo úverovej spotrebiteľskej zmluvy - 5851085, ktoré je zhodné s číslom úverovej spotrebiteľskej zmluvy v exekučnom konaní pod sp. zn. 16Er/696/2010 (čl. 5). Zmenka (čl. 4) tvoriaca predmet sporu sp. zn. 5C/260/2013 je totožná so zmenkou v konaní sp. zn. 16Er/696/2010 (čl. 4), ktorá bola vystavená ako zabezpečovací prostriedok k spotrebiteľskej úverovej zmluve, čo vyplýva z článku 17 všeobecných podmienok úverovej zmluvy - dohody o vyplnení zmenky, aj zo záverov rozhodcovského súdu (čl. 6). Taký záver je podložený aj tým, že zmenka a spotrebiteľská úverová zmluva boli vystavené v totožný deň 04.03.2009.

Zabezpečený (primárny) právny úkon je úverová spotrebiteľská zmluva a zabezpečovací právny úkon (akcesorický) je zmenka.

Zmenka má všetky formálne náležitosti. Po formálnej stránke je platným právnym úkonom. Pre svoju platnosť vzhľadom k tomu, že ide o akcesorický zabezpečovací právny úkon, je nevyhnutná aj platnosť primárneho právneho úkonu, ktorý zabezpečuje, teda úverovej spotrebiteľskej zmluvy a platnosť článku 17 všeobecných podmienok úverovej spotrebiteľskej zmluvy, na základe ktorého blankozmenka bola veriteľom jednostranne vypísaná.

Úlohou súdu bolo preto z úradnej moci skúmať platnosť primárneho právneho úkonu spotrebiteľskej zmluvy, osobitne článku 17 všeobecných podmienok úverovej spotrebiteľskej zmluvy, v ktorom zmluvné strany uzavreli dohodu o vyplnení zmenky v budúcnosti. Na základe dohody neskôr veriteľ sám jednostranne zmenku vyplnil čo do zmenkovej sumy 286,00 € a čo do splatnosti zmenkového úroku 0,25% denne. V čase uzavretia úverovej zmluvy, dňa 04.03.2009, ktorý je totožný s časom vystavenia zmenky, zmenka neobsahovala zmenkovú sumu a dátum splatnosti zmenkového úroku 0,25% denne.

Na daný spor súd aplikoval Občiansky súdny poriadok, Občiansky zákonník, zákon č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch, Smernicu rady č. 93/13 EHS z 5.4.1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách, Smernicu 2008/48/EHS o zmluvách o spotrebiteľskom úvere, Smernicu 2005/29/ES o nekalých praktikách podnikateľov voči spotrebiteľom, rozhodnutie NS SR 4 Obo 161/07 zo dňa 6.5.2008.

Podľa § 52 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka

(1) Spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom.

(2) Ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, použijú sa vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Odlišné zmluvné dojednania alebo dohody, ktorých obsahom alebo účelom je obchádzanie tohto ustanovenia, sú neplatné.

Podľa § 53 ods. 1, 2, 3, 4 písm. a), b), j), k), m), 5 Občianskeho zákonníka

(1) Spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len "neprijateľná podmienka"). To neplatí, ak ide o predmet plnenia, cenu plnenia alebo ak boli neprijateľné podmienky individuálne dojednané.

(2) Za individuálne dojednané zmluvné ustanovenia sa nepovažujú také, s ktorými mal spotrebiteľ možnosť oboznámiť sa pred podpisom zmluvy, ak nemohol ovplyvniť ich obsah.

(3) Ak dodávateľ nepreukáže opak, zmluvné ustanovenia dohodnuté medzi dodávateľom a spotrebiteľom sa nepovažujú za individuálne dojednané.

(4) Za neprijateľné podmienky uvedené v spotrebiteľskej zmluve sa považujú najmä ustanovenia, ktoré

a) má spotrebiteľ plniť a s ktorými sa nemal možnosť oboznámiť pred uzavretím zmluvy,

b) dovoľujú dodávateľovi previesť práva a povinnosti zo zmluvy na iného dodávateľa bez súhlasu spotrebiteľa, ak by prevodom došlo k zhoršeniu vymožitelnosti alebo zabezpečenia pohľadávky spotrebiteľa,

j) určujú, že cena tovaru alebo služieb bude určená v čase ich splnenia, alebo dodávateľa oprávňujú na zvýšenie ceny tovaru alebo služieb bez toho, aby spotrebiteľ mal právo odstúpiť od zmluvy, ak cena dohodnutá v čase uzavretia zmluvy je podstatne prekročená v čase splnenia,

k) požadujú od spotrebiteľa, ktorý nespĺnil svoj záväzok, aby zaplatil neprimerane vysokú sumu ako sankciu spojenú s nespĺnením jeho záväzku,

m) v prípade čiastočného alebo úplného nespĺnenia záväzku zo strany dodávateľa neprimerane obmedzujú alebo vylučujú možnosť spotrebiteľa domáhať sa svojich práv voči dodávateľovi vrátane práva spotrebiteľa započítať pohľadávku voči dodávateľovi,

(5) Neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľských zmluvách sú neplatné.

Podľa § 53a ods. 1 Občianskeho zákonníka ak súd určil niektorú zmluvnú podmienku v spotrebiteľskej zmluve, ktorá sa uzatvára vo viacerých prípadoch, a je obvyklé, že spotrebiteľ obsah zmluvy podstatným spôsobom neovplyvňuje alebo vo všeobecných obchodných podmienkach za neplatnú z dôvodu neprijateľnosti takejto podmienky, alebo nepriznal plnenie dodávateľovi z dôvodu takejto podmienky, dodávateľ je povinný zdržať sa používania takejto podmienky alebo podmienky s rovnakým významom v zmluvách so všetkými spotrebiteľmi. Dodávateľ má rovnakú povinnosť aj vtedy, ak mu na základe takejto podmienky súd uložil vydať spotrebiteľovi bezdôvodné obohatenie, nahradiť škodu alebo zaplatiť primerané finančné zadostučinenie. Rovnakú povinnosť má aj právny nástupca dodávateľa.

Podľa § 54 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka

(1) Zmluvné podmienky upravené spotrebiteľskou zmluvou sa nemôžu odchýliť od tohto zákona v neprospech spotrebiteľa. Spotrebiteľ sa najmä nemôže vopred vzdať svojich práv, ktoré mu tento zákon priznáva, alebo si inak zhoršiť svoje zmluvné postavenie.

(2) V pochybnostiach o obsahu spotrebiteľských zmlúv platí výklad, ktorý je pre spotrebiteľa priaznivejší.

Podľa § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka právny úkon sa musí urobiť slobodne a vážne, určite a zrozumiteľne; inak je neplatný.

Podľa § 39 Občianskeho zákonníka neplatný je právny úkon, ktorý svojím obsahom alebo účelom odporuje zákonu alebo ho obchádza alebo sa prieči dobrým mravom.

Podľa § 265 Obchodného zákonníka výkon práva, ktorý je v rozpore so zásadami poctivého obchodného styku, nepožíva právnu ochranu.

Podľa § 153 ods. 3, 4 OSP

(3) Súd môže v rozsudku, ktorý sa týka sporu zo spotrebiteľskej zmluvy, aj bez návrhu vysloviť, že určitá podmienka používaná v spotrebiteľských zmluvách dodávateľom je neprijateľná.

(4) Ak súd určil niektorú zmluvnú podmienku v spotrebiteľskej zmluve alebo všeobecných obchodných podmienkach za neplatnú z dôvodu neprijateľnosti takejto podmienky, nepriznal plnenie dodávateľovi z dôvodu takejto podmienky alebo mu na základe takejto podmienky súd uložil povinnosť vydať spotrebiteľovi bezdôvodné obohatenie, nahradiť škodu alebo zaplatiť primerané finančné zadosťučinenie, súd aj bez návrhu výslovne uvedie túto zmluvnú podmienku vo výroku rozhodnutia.

Podľa § 4 ods. 6 zákona č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch v súvislosti s poskytovaním úveru od spotrebiteľa alebo inej osoby sa zakazuje splniť dlh zmenkou alebo šekom. <<http://www.zakonypreludi.sk/zz/2001-258>> Veriteľ smie prijať od dlžníka zmenku alebo šek na zabezpečenie svojich nárokov zo spotrebiteľského úveru, len ak ide o zabezpečovaciu zmenku a zmenková suma v čase vyplnenia je maximálne vo výške aktuálnej výšky nesplateného spotrebiteľského úveru a príslušenstva (vrátane zmluvných pokút a iných nárokov veriteľa zo zmluvy o spotrebiteľskom úvere) vo výške maximálne 30 % istiny poskytnutého spotrebiteľského úveru. Zmenku prijatú, resp. vyplnenú veriteľom v rozpore s predchádzajúcou vetou veriteľ nesmie prijať a je povinný ju dlžníkovi kedykoľvek na požiadanie vydať. Ustanovenie tohto odseku platí aj v prípade zmeny majiteľa zmenky alebo postúpenia práv zo zmenky.

Podľa § 4 ods. 8 zákona č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch veriteľ zodpovedá za škodu vzniknutú spotrebiteľovi porušením odseku 7 veriteľom.

Podľa článku 2 písm. a) Smernice 93/13/EHS na účely tejto smernice „nekalé podmienky“ znamenajú zmluvné podmienky definované v článku 3.

Podľa článku 3 ods. 1, 2 Smernice 93/13/EHS zmluvná podmienka, ktorá nebola individuálne dohodnutá, sa považuje za nekalú, ak napriek požiadavke dôvery spôsobí značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach strán vzniknutých na základe zmluvy ku škode spotrebiteľa. Podmienka sa nepovažuje za individuálne dohodnutú, ak bola navrhnutá vopred a spotrebiteľ preto nebol schopný ovplyvniť podstatu podmienky, najmä v súvislosti s predbežne formulovanou štandardnou zmluvou. Skutočnosť, že určité aspekty, podmienky alebo jedna konkrétna podmienka boli individuálne dohodnuté, nevylučuje uplatňovanie tohto článku na zvyšok zmluvy, ak celkové hodnotenie zmluvy naznačuje, že aj napriek tomu ide o predbežne formulovanú štandardnú zmluvu.

Z článku 17 všeobecných podmienok úverovej zmluvy mal súd preukázané, že v tomto článku sa zmluvné strany spotrebiteľskej úverovej zmluvy dohodli o vyplnení vystavenej zmenky v budúcnosti. Bez platnej dohody o vyplňacom práve nemôže byť platná ani vyplnená zmenka (čl. 4) (rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4 Obo/161/2007). Ak dohoda o vyplňacom práve pri blankozmenke nezohľadňuje práva spotrebiteľa a umožňuje indosáciou zmenky vymôcť od spotrebiteľa plnenie z neprijateľných podmienok, ide o neprijateľnú zmluvnú podmienku. V nadväznosti na § 17 zmenkového zákona treba posúdiť, či takýmto konaním indosatár nekonal na škodu odporkyne ako dlžníčky zo spotrebiteľského úveru.

Súd dospel k záveru, že článok 17 všeobecných podmienok úverovej spotrebiteľskej zmluvy je neprijateľnou zmluvnou podmienkou. Podľa § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka je neprijateľná podmienka v článku 17 všeobecných podmienok spotrebiteľskej zmluvy neplatným právnym úkonom v tejto časti. Neplatným spôsobom bolo dojednané vyplnenie zmenky. Sporná zmenka, ktorá vznikla ako zabezpečovací právny úkon k primárnemu právnemu úkonu spotrebiteľskej zmluve nemôže byť považovaná za platný právny úkon, keď bola vystavená a vyplnená na základe neplatného dojednania neplatnej dohody o vyplnení zmenky v článku 17 všeobecných podmienok úverovej spotrebiteľskej zmluvy.

Z vykonaného dokazovania súd mal preukázané, že uzavretie spotrebiteľskej zmluvy bolo podmienené podpisom zmenky zo strany spotrebiteľa, čo vyplýva z rovnakého dátumu zmenky a úverovej spotrebiteľskej zmluvy, ako aj z čl. 17 všeobecných podmienok úverovej spotrebiteľskej zmluvy. V momente uzatvárania úverovej spotrebiteľskej zmluvy obsahovou náležitosťou úverovej spotrebiteľskej

zmluvy bola povinnosť dohodnúť sa na vypísaní zmenky podľa článku 17 všeobecných podmienok úverovej spotrebiteľskej zmluvy ako podmienky poskytnutia úveru. Táto podmienka je neprijateľná zmluvná podmienka podľa § 53 ods. 2 Občianskeho zákonníka, pretože nie je individuálne so spotrebiteľom dojednaná, tvorila neoddeliteľnú súčasť formulárovej úverovej spotrebiteľskej zmluvy - všeobecných podmienok a bez jej podpisu by spotrebiteľ nedostal úver, preto podmieňovala uzavretie spotrebiteľskej zmluvy, poskytnutie úveru a spotrebiteľ obsah úverovej zmluvy a článku 17 všeobecných podmienok o vyplnení zmenky nemohol ovplyvniť. Dôkazné bremeno na preukázanie opaku podľa § 53 ods. 3 Občianskeho zákonníka má veriteľ, právny predchodca navrhovateľa. Dôkazné bremeno neuniesol.

Dojednanie v článku 17 všeobecných podmienok o vyplňacom práve zmenky je neprijateľnou zmluvnou podmienkou aj podľa § 53 ods. 4 písm. a) Občianskeho zákonníka, pretože spotrebiteľ nemal možnosť sa s týmto ustanovením oboznámiť pred uzavretím spotrebiteľskej zmluvy.

Podľa § 53 ods. 4 písm. b), m) Občianskeho zákonníka je dojednanie o vyplňacom práve zmenky (článok 17 všeobecných podmienok) neprijateľnou zmluvnou podmienkou aj preto, že na základe tejto podmienky vystavená zmenka umožnila previesť indosáciou bez súhlasu spotrebiteľa práva zo zmluvnej strany Pohotovosť, s.r.o. na navrhovateľa CD Consulting, čím došlo k zhoršeniu postavenia a ochrany práv spotrebiteľa. Zmenka a jej indosácia nadmerne sťažili spotrebiteľovi možnosť realizovať práva spotrebiteľa. Taký záver vyplýva už z charakteru zmenkového konania, ktoré nepripúšťa skúmanie dôvodu vzniknutého záväzku, ani ex offo ochranu spotrebiteľských práv (ÚS ČR IV., ÚS ČR 457/10).

Podľa § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka je preto dojednanie v článku 17 všeobecných podmienok o vyplňacom práve zmenky neprijateľnou zmluvnou podmienkou aj preto, že spôsobuje značnú nerovnováhu práv a povinností, teda značne zhoršuje postavenie spotrebiteľa v tomto úverovom vzťahu vystavením a následným indosovaním zmenky zo spotrebiteľského vzťahu. Súd preto nevychádzal len z prísnej formálnosti zmenkového práva, pretože mal preukázané, že došlo k zneužitiu inštitútu zmenkového práva v neprospech jednej zmluvnej strany spotrebiteľa obchádzaním ustanovení zákona o ochrane spotrebiteľa, čo je zároveň aj rozpor so zákonom a teda neplatnosť právneho úkonu podľa § 39 Občianskeho zákonníka, § 265 Obchodného zákonníka (obmedzenie a zákaz zmienok pri spotrebiteľských úveroch - § 4 ods. 4 zákona č. 258/2001 Z.z., § 17 ods. 3 zákona č. 129/2010 Z.z.). Značnú nerovnováhu v právach spôsobuje dojednanie v článku 17 všeobecných podmienok úverovej spotrebiteľskej zmluvy aj preto, že veriteľ sám vyplní zmenku v deň splatnosti celého dlhu. Právne predchodkyňa odporcov ako spotrebiteľ nijako nemohla ovplyvniť výšku zmenkovej sumy, dátum splatnosti zmenkového úroku, ktoré si do zmenky jednostranne dopísal veriteľ. Dojednanie vyplňacieho práva zmenky v článku 17 všeobecných podmienok úverovej spotrebiteľskej zmluvy je neplatné aj podľa § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka pre neurčitosť, nepreskúmateľnosť. Dojednanie je neurčité, nepreskúmateľné v časti: „Zmenková suma bude pozostávať zo sumy všetkých nárokov veriteľa voči dlžníkovi, ktoré veriteľovi vzniknú ku dňu vyplnenia.“. Je zrejmé, že suma bola jednostranne do zmenky uvedená veriteľom a ku dňu uzavretia dohody v článku 17 všeobecných podmienok spotrebiteľ nevedel, aká suma do zmenky bude dopísaná. V momente uzatvárania dohody uzavrel neurčitú dohodu čo do článku 17 všeobecných podmienok úverovej spotrebiteľskej zmluvy. Nebola konkretizovaná výška zmenkovej sumy, ktorá mala byť dopísaná do zmenky na základe vyplňacieho práva zmenky a neboli ani určitým, preskúmateľným spôsobom stanovené kritériá, na základe ktorých zmenková suma do zmenky mala byť dopísaná tak, aby bola určiteľná a preskúmateľná za pomoci výkladových pravidiel.

Dohoda o vyplňacom práve zmenky v článku 17 všeobecných podmienok je neprijateľnou zmluvnou podmienkou aj podľa § 53 ods. 4 písm. j) Občianskeho zákonníka, pretože výška úveru (dlhu) a úroku mala byť takto určená až v čase splnenia, v tomto prípade splatnosti úveru, kedy vzniklo veriteľovi právo vypísať zmenkovú sumu a splatnosť zmenkového úroku podľa článku 17 všeobecných podmienok.

Dojednanie vyplňacieho práva zmenky podľa článku 17 všeobecných podmienok je neprijateľnou zmluvnou podmienkou aj podľa § 53 ods. 4 písm. k) Občianskeho zákonníka, pretože dojednanie umožnilo veriteľovi, aby pri vyplnení zmenky v budúcnosti zaviazal spotrebiteľa zaplatiť za nesplnenie záväzku neprimerane vysokú sankciu, ktorá mu pri uzavretí úverovej spotrebiteľskej zmluvy nebola známa. V zmenke je veriteľom vypísaný zmenkový úrok vo výške 0,25% denne krát 365 dní = vo výške 91,25% ročne. K vyplneniu zmenky veriteľom došlo momentom zosplatnenia dlhu. Ide o rozpor so zákonom (§ 4 ods. 4 zákona č. 258/2001 Z.z.). Zároveň ide o nekalú podmienku podľa článku

2 písm. a) v spojení s ustanovením prílohy ods. 1 písm. e) Smernice 93/13 EHS. Touto nekalou zmluvnou podmienkou a zároveň neprijateľnou si veriteľ zabezpečil za nesplnenie záväzku spotrebiteľa neprimerane vysoké príslušenstvo pohľadávky zmenkový úrok vo výške 0,25% denne (91,25% ročne). Podľa názoru súdu ide o neplatnosť tohto dojednaní aj v nadväznosti na § 3 Občianskeho zákonníka pre rozpor s dobrými mravmi a podľa § 39 Občianskeho zákonníka a podľa § 265 Obchodného zákonníka (obchádzanie zákona o maximálnej úrokovej miere pri spotrebiteľských úveroch podľa nariadenia vlády SR č. 87/1995 Z.z. v znení zmien a doplnkov, ktorých výška nepresahuje v priemere úrokovú mieru 10% ročne v porovnaní so zmenkovým úrokom 91,25% ročne).

Dojednanie vyplňacieho práva zmenky v článku 17 všeobecných podmienok úverovej spotrebiteľskej zmluvy je neprijateľnou zmluvnou podmienkou aj podľa § 53 ods. 4 Občianskeho zákonníka, pretože v rozpore s kogentnými ustanoveniami zákona mu uvedené dojednanie umožnilo obísť zákonné ustanovenia a vpísať do zmenky pri jej vyplnení také plnenia, na ktoré mu vôbec nevznikol nárok. Úverová spotrebiteľská zmluva neobsahuje zákonné náležitosti podľa § 4 ods. 2 písm. h), i), j), k) zákona č. 258/2001 Z.z., § 9 ods. 9 zákona č. 129/2010 Z.z.. Neobsahuje údaj o RPMN a neobsahuje rozpis splátok. Podľa § 4 ods. 3 zákona č. 258/2001 Z.z. a § 9 ods. 9 zákona č. 129/2010 Z.z. sa spotrebiteľský úver považuje za bezúročný a bez poplatkov. Skutočný úver bez poplatkov bol poskytnutý právnej predchodkyňi odporcov vo výške 200,00 €. Veriteľovi nevzniklo právo na vrátenie poplatku vo výške 196,00 €, o ktorý úver navýšil, ani na úrok. Napriek tomu do zmenky dopísal zmenkovú sumu 296,00 € a zmenkový úrok vo výške 0,25% denne (91,25% ročne).

V danom prípade je teda dojednanie v článku 17 všeobecných podmienok úverovej spotrebiteľskej zmluvy o vyplňacom práve zmenky neprijateľnou zmluvnou podmienkou a podľa § 53 ods. 5 Občianskeho zákonníka zároveň neplatne dojednanou zmluvnou podmienkou. Zmluvná podmienka je z už uvedených dôvodov neplatná aj pre neurčitosť dojednaní podľa § 37 ods. 1 Občianskeho zákonníka pre rozpor s kogentnými ustanoveniami zákona a pre obchádzanie zákona podľa § 39 Občianskeho zákonníka, § 265 Obchodného zákonníka.

Podľa rozhodnutia NS SR sp. zn. 4 Obo 161/2007 zo dňa 6.5.2008 konštatoval absolútnu neplatnosť úverovej spotrebiteľskej zmluvy podľa § 39 Občianskeho zákonníka a § 265 Obchodného zákonníka. Zároveň konštatoval, že z absolútne neplatnej úverovej zmluvy nemohlo veriteľovi vzniknúť právo na vyplnenie blankozmenky. V odôvodnení ďalej uviedol:

„Obchádzanie zákona obsahom alebo účelom urobeného právneho úkonu spravidla znamená, že právny úkon neodporuje síce výslovnému zneniu zákonného ustanovenia, avšak svojimi dôsledkami sleduje ten cieľ, aby zákon dodržaný nebol. O nedovolenosť a teda aj absolútnu neplatnosť právneho úkonu ide tiež v prípade, keď sa tento prieči dobrým mravom. Obchádzanie zákona spočíva i v zámerom použití prostriedkov, ktoré samy o sebe nie sú zákonom zakázané a v dôsledku čoho vzniknutý stav z hľadiska pozitívneho práva sa javí ako nenapadnuteľný. Konanie „in fraudem legis“ predstavuje postup, keď sa niekto správa podľa práva, ale tak, aby zámerne dosiahol výsledok právnou normou nepredvídaný a nežiaduci.“

Preto súd podľa § 153 ods. 3 OSP z úradnej moci určil zmluvnú podmienku v článku 17 všeobecných podmienok úverovej spotrebiteľskej zmluvy o dojednaní vyplňacieho práva zmenky veriteľom za neprijateľnú zmluvnú podmienku v celom rozsahu a pre neprijateľnosť za neplatnú zmluvnú podmienku v celom rozsahu.

Na základe neplatnej dohody o vyplňacom práve zmenky nemohla byť preto platným spôsobom veriteľom vyplnená zmenka zo dňa 04.03.2009 (čl. 4).

Podľa § 154 ods. 4 OSP a podľa § 494 Občianskeho zákonníka z neplatného právneho úkonu, z neplatnej zmenky súd nemohol priznať navrhovateľovi zmenkové plnenie, preto návrh zamietol.

Podľa § 152 ods. 2 a § 153 ods. 2 OSP je súd viazaný predmetom sporu čo do výšky, čo do základu nároku. Súd nemohol priznať navrhovateľovi nároky tvoriace predmet sporu, keď dospel k záveru, že zmenka je neplatným právnym úkonom. Priznaním nároku z neplatného právneho úkonu by súd rozsudkom legalizoval bezdôvodné obohatenie navrhovateľa podľa § 451 ods. 2 Občianskeho zákonníka: „Bez dôvodným obohatením je majetkový prospech získaný plnením z neplatného právneho úkonu...“.

Predmet sporu netvoril návrh navrhovateľa na zaplatenie úveru a príslušenstva na základe úverovej spotrebiteľskej zmluvy, aby súd zvažoval, že návrhu vyhovie v tom rozsahu, že mu prizná bezúročný úver (zostatok úveru) bez poplatkov (zákon č. 258/2001 Z.z a zákon č. 129/2010 Z.z.). Nárok bol uplatnený na základe zmenky ako právneho titulu, nebol uplatnený na základe úverovej spotrebiteľskej zmluvy. Okrem viazanosti súdu predmetom sporu rozhodnutiu súdu priznať navrhovateľovi úver (zostatok úveru) bez úrokov, bez poplatkov bránila aj tá skutočnosť, že navrhovateľ nepreukázal, koľko skutočne právne predchodkyňa odporcov zaplatila z poskytnutého úveru 200,00 € ku dňu rozhodovania súdu (§ 154 ods. 1 OSP).

Porovnaním zmenkového nároku podľa zmenky vo výške 286,00 € s výškou nároku uplatneného v tomto konaní 286,00 €, súd bez účtovných dokladov o zaplatení mohol len uvažovať, že nevznikol žiadny rozdiel, a teda právna predchodkyňa odporcov nezaplatila ani časť poskytnutého úveru (286,00 - 286,00 = 0,00). Z úverovej spotrebiteľskej zmluvy vyplýva, že spotrebiteľský úver bez úrokov, bez poplatkov bol poskytnutý vo výške 200,00 €. Pri aplikácii logického výkladu by potom nezaplatený úver bez úroku, bez poplatkov predstavoval maximálne sumu 200 € (200,00 - 0,00 = 200,00) a nie sumu 286,00 € tvoriacu predmet sporu. Uvedené závery súdu však vyplývajú zo skutkového stavu, ktorý bol tvrdý v návrhu zo dňa 28.3.2013. Ku dňu rozhodovania súdu podľa § 154 ods. 1 OSP nebolo preukázané účastníkmi konania, či od podania návrhu odporca zaplatil dlh (časť dlhu) na základe zmenkového konania alebo v rámci exekučného konania, keďže ide o totožný základ nároku. Navrhovateľ nepreukázal účtovnými dokladmi, či nedošlo k zániku dlhu zaplatením (§ 559 ods. 1 Občianskeho zákonníka). Dlž s rovnakým základom nároku je (bol) súčasne vymáhaný aj v zmenkovom konaní, aj v exekučnom konaní, súd nemal preukázané ani to, či dlžník nezaplatil viac, ako mu ukladá zákon. Súd preto nemohol za tejto skutkovej a dôkaznej situácie z úradnej povinnosti podľa § 153 ods. 4 OSP zaviazat navrhovateľa k vydaniu bezdôvodného obohatenia vo výške preplatku zákonného plnenia. Takým postupom zároveň právnej predchodkyňi odporcov a následne jej právnym nástupcom bola odňatá možnosť podať absolútne námietky čiastočného alebo úplného zániku záväzku zaplatením.

V nadväznosti na § 17 zákona č. 191/1950 Sb. zákona zmenkového a šekového a na rozhodnutie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4 Obo 161/2007 zo dňa 6.5.2008 tak dospel súd k záveru, že v tomto prípade sú splnené zákonné podmienky na skúmanie skutkových a právnych okolností, na základe ktorých zmenka bola vystavená (kauzálny nexus) a to ex offo v záujme ochrany práv spotrebiteľa. Súd mal preukázané, že subjekt pri nadobúdaní zmenky konal vedome na škodu dlžníka - spotrebiteľa (porušil vedome kogentné zákonné ustanovenia na ochranu spotrebiteľa). V príčinnej súvislosti s tým neprímerane navýšil svoju pohľadávku veriteľa na úkor (na škodu) spotrebiteľa a vystavením a indosovaním zmenky sťažil, resp. znemožnil ochranu spotrebiteľa v príčinnej súvislosti so vzniknutou škodou. Takému nekalému konaniu súd nemohol poskytnúť právnu ochranu. Súd má za to, že cieľom indosovania zmenky na navrhovateľa bolo inkasovať zmenkovú sumu bez toho, aby zmenkový dlžník mohol vzniesť námietky a bez toho, aby súd z úradnej moci namiesto spotrebiteľa aplikoval kogentné zákonné ustanovenia na ochranu spotrebiteľa. Preto sa súd domnieva, že aj keď odporca v tomto konaní neprodukoval námietky, súd musí z úradnej moci chrániť práva spotrebiteľa, dané kogentnými ustanoveniami zákona.

Z uvedených dôvodov súd návrh navrhovateľa na zaplatenie nárokov zo zmenky zamietol v celom rozsahu.

V uvedenom smere súd poukazuje aj na Zjednocujúce stanovisko NR SR č. 93/2015 zo dňa 20.10.2015 k postupu súdov nižšieho stupňa vo veciach návrhov s uplatneným právom zo zmenky vo vzťahu k ochrane spotrebiteľa.

I. Ak navrhovateľ ako dôkaz osvedčenia uplatneného nároku doloží zmenku, platí bez ohľadu na povahu procesného nástroja, ktorý navrhovateľ použil, že:

1. pokiaľ z akýchkoľvek okolností prejednávanej veci vyplynie konajúcejmu súdu súvislosť s nekalou povahou či neprípustnosťou uplatneného nároku, je tento ex offo povinný zabezpečiť prieskum nároku v intenciách možnej absolútnej neplatnosti úkonu, v ktorom má nárok základ;

2. pokiaľ súd nevzhladne žiadnu nekalosť či neprípustnosť predloženého návrhu, súd pristúpi k prieskumu uplatneného nároku v rozmedzí prípadne vznesených námietok zohľadňujúc ich rozsah a povahu, pri rešpektovaní povinnosti posúdiť prípadnú absolútnu neplatnosť úkonu, ak to z vykonaného dokazovania vyplynie.

II. Ak je vystaviteľom zmenky spotrebiteľ, je možné túto skúmať až po úroveň dohody o vyplňovacom práve, aplikujúc právnu úpravu platnú a účinnú v čase, kedy bola zmenka vystavená.

III. Aj v prípade, že nie sú podané kauzálne námietky vystaviteľom zmenky (bez ohľadu na to, či je spotrebiteľom), ktorý je na strane žalovaného, je možné preskúmať a podľa okolností prípadu posúdiť nárok na uplatnený zmluvný úrok ako nárok uplatnený v rozpore s dobrými mravmi, ak výška uplatneného nároku podľa úvahy súdu takýto exces dosahuje.

V nadväznosti na uvedené stanovisko skúmal súd ex offio absolútnu neplatnosť právnych úkonov (primárneho právneho úkonu - spotrebiteľskej zmluvy a akcesorického právneho úkonu - zmenky až po úroveň neplatnosti dohody o vyplňacom práve zmenky). Z okolností prejednávanej veci konajúcemu súdu vyplynula súvislosť s nekalou povahou a neprípustnosťou uplatneného nároku a to priamo z obsahových náležitostí zmenky, kde je uvedené číslo a dátum uzavretia spotrebiteľskej zmluvy, na zabezpečenia ktorej zmenka bola vystavená.

Takýto záver súdu je potvrdený aj rozhodnutiami odvolacieho súdu v druhovo totožných veciach (R KS ZA spis. zn. 9Co 607/2015 zo dňa 17.12.2015, spis. zn. 6Co 581/2015 zo dňa 28.10.2015)

O čiastočnom späťvzatí návrhu súd rozhodol podľa § 96 ods. 1,2 O.s.p. za súhlasu odporcu. V nadväznosti na § 101 ods. 3 O.s.p. súd vychádzal zo zákonnej domnienky súhlasu odporcu s čiastočným zastavením konania, pretože domnienka nebola vyvrátená postupom podľa § 133 O.s.p.. Z uvedených dôvodov súd konanie zastavil v časti týkajúcej sa zaplatenia zmenkového úroku vo výške 0,19 % denne zo sumy 1 496,24 € od 19.5.2009 do zaplatenia.

Úspešnými účastníkmi konania sú právny nástupcovia odporkyne - spotrebiteľky. Podľa § 142 ods. 1 OSP jej vzniklo právo na náhradu trov konania. Trovy konania im nevznikli, ani ich neuplatnili návrhom podľa § 151 ods. 1 OSP. Preto súd rozhodol tak, že odporcom náhradu trov konania nepriznal.

Podľa § 5 ods. 1 písm. a) poplatkového zákona navrhovateľovi vznikla poplatková povinnosť podaním návrhu. S podaním návrhu súdny poplatok za návrh vo výške 17,00 € podľa položky 1 písm. a) sadzobníka súdnych poplatkov vo výške 6% z predmetu sporu, najmenej 16,50 € nezaplatil, resp. jeho platbu ku dňu rozhodovania súdu nepreukázal. V nadväznosti na to podľa § 5 ods. 1 písm. h) poplatkového zákona súd zaviazal navrhovateľa zaplatiť súdny poplatok za návrh priamo v rozhodnutí vo veci samej v celkovej výške 17,00 €.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku možno podať odvolanie do 15 dní odo dňa jeho doručenia na Krajský súd v Žiline prostredníctvom Okresného súdu Čadca v dvoch vyhotoveniach.

Podľa § 205 ods. 1 O. s. p. v odvolaní sa má popri všeobecných náležitostiach (§ 42 ods. 3 O. s. p.) uviesť, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, v čom sa toto rozhodnutie alebo postup súdu považuje za nesprávny a čoho sa odvolateľ domáha.

Odvolanie proti rozsudku alebo uzneseniu, ktorým bolo rozhodnuté vo veci samej, možno odôvodniť len tým, že

- a) v konaní došlo k vadám uvedeným v § 221 ods. 1,
- b) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- c) súd prvého stupňa neúplne zistil skutkový stav veci, pretože nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- d) súd prvého stupňa dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- e) doteraz zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú tu ďalšie skutočnosti alebo iné dôkazy, ktoré doteraz neboli uplatnené (§ 205a),
- f) rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Podľa § 205 ods. 3 O. s. p. rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda a dôvody odvolania môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na odvolanie.

Ak nebude povinnosť uložená týmto rozsudkom splnená dobrovoľne, je možné navrhnúť výkon rozhodnutia.